

Наръчник на учителя по

География и икономика

За трите етапа от курса
за придобиване
на компетентности
от прогимназиалния етап
на основното образование,
предвидени
за

5 ■ клас

6 ■ клас

7 ■ клас

Настоящите учебни материали са изготвени с финансовата помощ на Европейския социален фонд. В тях са отразени вижданията на авторите относно прилагането на адаптираните учебни програми за провеждане на обучение за придобиване на компетентности от прогимназиалния етап на основното образование, разработени по проект „Нов шанс за успех“, с бенефициент Министерството на образованието и науката чрез дирекция „Съдържание на предучилищното и училищното образование“. Съдържанието на учебните материали при никакви обстоятелства не може да се приема като официална позиция на Европейския съюз или на договарящия орган – Изпълнителна агенция „Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“.

Цели на обучението по география и икономика 5. – 7. клас за възрастни

Обучението на възрастни за придобиване на компетентности от прогимназиалния етап е свързано със специфични мотиви за учене и е насочено към обогатяване, систематизиране и обвързване на знанията и уменията с личностната и социалната реализация. Целта на обучението е чрез ограмотяване и формиране на ключови компетентности да бъде улеснен по-нататъшният достъп на неграмотните и слабограмотните хора до общообразователна и професионална подготовка и съответно до по-конкурентното им участие в пазара на труда. Реализира се по проект „Нов шанс за успех“ по процедура „Ограмотяване на възрастни – фаза 1“. Проектът се изпълнява от МОН.

Специфични цели:

- Да бъде осигурено организационно и методически обучението на неграмотни и слабограмотни лица над 16-годишна възраст.
- Да бъдат включени в учебна дейност неграмотни и слабограмотни лица над 16 години, които нямат завършен начален етап или клас от прогимназиалния етап на основното образование.
- Да бъдат сертифицирани успешно завършилите обучението като предпоставка за успешното им включване в пазара на труда.

Основни цели:

- Организиране на разяснителни дейности.
- Осигуряване на обучението на възрастни с учебни и методически материали.
- Квалификация на учители по андрагогика.
- Провеждане на обучение за ограмотяване (изучаване на учебно съдържание за начален етап на образование).
- Провеждане на обучения за формиране на ключови компетентности (изучаване на учебно съдържание за клас от прогимназиалния етап на образование – 5., 6., 7. клас).
- Сертифициране на резултатите от обучението.
- Създаване на регистър за издадените удостоверения.

Целта на обучението за възрастни е в съответствие с препоръката на Европейския парламент и на Съвета на Европа към всички страни членки, насочена към гарантиране на „възможностите за обучение, така че да позволят на изложените на риск лица да придобият ключови умения. Тази намеса е необходима, за да се гарантира, че възрастните, които са напуснали училище без съответен формален ценз и които искат да започнат отново основното си обучение в даден момент от живота си, ще бъдат подкрепени чрез адекватно и иновативно насочване и чрез възможности за придобиване на умения чрез предложения за работни стажове. Необходимостта от подобна намеса е дори по-голяма в контекста на бързия темп на промяна на работната среда и на уменията, необходими за постигане на успех там.“ (Препоръка на Европейския парламент и на Съвета на Европа от 18 декември 2007 г. за ключовите умения за учене през целия живот).

Според стандартите, разработени от ЮНЕСКО, образованието на възрастните е организирана дейност, насочена към образование на лица, завършили средно или висше образование и съответно адаптирано към техните потребности („Генерална препоръка за развитие на образованието на възрастните“, приета през 1976 г. на Генерална конференция на ЮНЕСКО). Съгласуването на общите цели и приоритети се определя от CONFINTEA (Conference International de l'Education des Adultes)¹ – конференции на ЮНЕСКО, които регулират приоритетите, насоките, политиката и решенията на държавите по организирането, управлението и функционирането на образованието на възрастни. Нормативната уредба, формите на образование и обучение, изискванията към оценяване на качеството и ефективността на курса и други особености на това обучение са изложени в „Методическо ръководство за обучение на възрастни“, 2006, София: МОН (http://III.mon.bg/uploaded_files/Adult_education1.pdf).

Обучението за възрастни по проекта „Ограмотяване на възрастни“ – „Нов шанс за успех“ включва лица на възраст над 16 години, които нямат статут на ученици, не са посещавали училище или са завършили само първи, втори или трети клас, не са включени и не са участвали в обучение за ограмотяване по проекти и програми, финансирани от Оперативна програма „Развитие на човеш-

¹ CONFINTEA I: 16 – 25 юни 1949 г., Елсенъор, Дания; CONFINTEA II: 22 – 31 август 1960 г., Монреал, Канада; CONFINTEA III: 25 юли – 2 август 1972 г., Токио, Япония; CONFINTEA IV: 1985 г., Париж, Франция; CONFINTEA V: 14 – 18 юли 1997 г., Хамбург, Германия; CONFINTEA VI: 1 – 4 декември 2009 г., Белем, Бразилия.

ките ресурси“, Програма ФАР, държавния бюджет или от какъвто и да било друг публичен източник и които са заявили писмено своето желание за включване в обучение по проекта.

Методи и форми за оценяване на обучаемите

Оценката в края на всеки курс се формира въз основа на неформалното и формалното оценяване през целия период на обучение и отразява нивото на постигнатите знания и умения. Неформалното (текущо) оценяване включва резултати при изпълнение на домашни работи и на практически задачи в час в писмена и в устна форма. В час обучаемите работят самостоятелно, по двойки, в по-големи групи или всички заедно.

Формалното оценяване на постиженията на обучаемите се осъществява чрез писмен тест, който включва задачи с три избираеми отговора, от които само един е верен, и задачи с кратък свободен отговор. Тестовите проверяват три познавателни равнища – знания, разбиране и приложение. Всеки тест съдържа 20 тестови задачи, предназначени за изпълнение в рамките на 40 минути. Обучаемите зачертават със знак **X** буквата пред избора от тях отговор.

Задачите с избираем отговор се оценяват по следния начин:

- 1 (една) точка за верен отговор
- 0 (нула) точки за грешен отговор
- 0 (нула) точки за липса на отговор.

За успешно положен се приема тест, в който тестваното лице е постигнало поне 34% от максималния брой точки в теста, като се отчита прагът на налучкване при задачи с избираем отговор с три възможни отговора, който е 33,33%. В тест от 20 въпроса се предлага следната скала за превръщане на точките в оценка от 2,00 до 6,00 (табл. 1)

Скала за превръщане на точките в оценка

Таблица 1

До 6 т. вкл.	7 – 9 точки	10 – 13 точки	14 – 17 точки	18 – 20 точки
Слаб (2)	Среден (3)	Добър (4)	Мн. добър (5)	Отличен (6)

Спецификата на обучението по география и икономика на тази учебна програма изисква изграждане и развиване на умения за работа с контурна карта и учебен атлас.

Дидактически материали и тестове

Дидактическите материали, включени в книгата за учителя, са два типа – текстове, които разширяват знанията по дадена тема, и бланки за работа. Прилагането им е по избор на преподавателя.

Предложените материали за разширяване на знанията са в обем една страница за дадена тема и по преценка на преподавателя може да бъдат принтирани/копирани и раздавани за самостоятелна работа. Бланките за работа са предназначени за разпечатване и може да бъдат използвани както за работа в клас, така и за домашна работа.

Всеки от тестовите, включени в книгата и предназначени за оценка на обучаемите, съдържа 20 въпроса с три отговора, от които един е верен. Предлагат се тестове към всяка от изучаваните теми.

ГЕОГРАФИЯ И ИКОНОМИКА

5. КЛАС ЗА ВЪЗРАСТНИ

Цели на обучението по география и икономика в 5. клас за възрастни. Обучението на възрастни в 5. клас е насочено към овладяване на базисни знания, умения и отношения, свързани с формиране на основите на географската култура за заобикалящото пространство на глобално и регионално ниво.

Продължителност и седмичен брой часове. Обучението продължава 12 учебни седмици, а седмичният брой часове е 1,5 часа, или общо 18 часа.

ДИДАКТИЧЕСКИ МАТЕРИАЛИ И ТЕСТОВЕ

НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ ЗА ...

Фернандо Магелан и неговото околосветско пътешествие

Фернандо Магелан потегля от Испания на околосветско пътешествие на 20 септември 1519 г. с пет кораба („Тринидад“, „Сан Антонио“, „Концепсион“, „Виктория“ и „Сантяго“) и 265 души екипаж. Смелият португалец открива проток, който свързва Атлантическия с Тихия океан, наречен по-късно на негово име – Магеланов проток. През 1521 г. мореплавателят е убит в битка с обитателите на един от островите, до който акостират неговите кораби. Експедицията завършва през 1522 г. В Испания се завръща само корабът „Виктория“ с 18 души на борда. Околосветското пътешествие на Магелан доказва не само кълбовидната форма на Земята, но и единството на Световния океан.

Дейвид Ливингстън

Дейвид Ливингстън е английски пътешественик, изследовател на Африка, който живее в този континент 28 години като мисионер и лекар. През 1841 г. той се установява в залива Алтоа, населен от племената на бечуаните, в Южна Африка. Бързо научава езика им и спечелва уважението им. През юни 1849 г. Ливингстън става първият европейец, който прекосява пустинята Калахари. Среща се с племената на бушмените и бакалахарите. През 1852 г. той се отправя към басейна на река Замбези. През 1855 г. стига до величествен водопад, който африканците наричат „Моси ва Туния“ („Гърмящата вода“). На този водопад Ливингстън дава името Виктория в чест на тогавашната английска кралица. През 1856 г. Ливингстън стига до устието на Замбези и завършва грандиозната експедиция – пресича Южна Африка от Атлантическия до Индийския океан. През 1859 г. открива езерото Няса, а по-късно изследва и района на Великите африкански езера. Тук той открива езерата Бангвеулу и Мверу, проучва езерото Танганика, но се разболява от малария. Заради болестта големият изследовател губи способността си да ходи. Неочаквано на помощ идва експедицията на Хенри Стенли – журналист от американския вестник „Ню Йорк Хералд“. Ливингстън оздравява и заедно със Стенли изследват езерото Танганика. Стенли предлага на Ливингстън да се завърнат в Европа или Америка, но пътешественикът отказва. Скоро след това Ливингстън отново се разболява от малария и през 1873 г. умира в Читамбо, Замбия, недалеч от езерото Бангвеулу. Ливингстън посвещава на Африка голяма част от живота си и изминава повече от 50 хил. км пеша. Той е първият, който решително защитава тъмнокожото население на Африка. Именно затова африканците го уважават много. До водопада Виктория е построен паметник на Дейвид Ливингстън, като на постаментата му е изписан девизът на великия изследовател на Африка: „Християнство, търговия и цивилизация“.

АФРИКА

Бланка за практическа работа

Съставете „географски портрет“ на Африка. Попълнете празните места в таблицата.

Характеристика		Описание
Географско положение		
Природа	Релеф	
	Климат	
	Води	
	Природни зони	
Население. Селища		
Политическа карта		
Стопанство		

Тест 1. ГЕОГРАФИЯТА – ДРЕВНА И СЪВРЕМЕННА НАУКА. ГЕОГРАФСКА КАРТА

1. Географията е древна наука, защото възниква:

- А) през XV век
- Б) в древността
- В) с образуването на планетата Земя

2. Какво означава думата „география“?

- А) описание на звездите
- Б) описание на Земята
- В) описание на скалите

3. Кой древногръцки учен нарича описанието на Земята „география“?

- А) Платон
- Б) Аристотел
- В) Ератостен

4. Какво изучава географията?

- А) природата, населението и стопанството
- Б) веществата и енергията
- В) стопанството на света

5. Географията има значение за:

- А) опазване на природата
- Б) развитие на спорта
- В) изследването на звездите

6. Великите географски открития се извършват:

- А) в древността
- Б) през XV – XVII в.
- В) през XVI – XVIII в.

7. По време на Великите географски открития:

- А) се извършват революции
- Б) се откриват нови земи
- В) се търсят съкровища

8. Христофор Колумб открива през 1492 г.:

- А) нов океан
- Б) нова планина
- В) нова земя

9. Кой открива морски път до Индия?

- А) Вашку да Гама
- Б) Христофор Колумб
- В) Фернандо Магелан

10. Фернандо Магелан:

- А) доказва кълбовидната форма на Земята
- Б) открива Америка
- В) намира нов път до Индия

11. Умалено изображение на земната повърхност върху плоскост е:

- А) географски глобус
- Б) географска карта
- В) туристически пътеводител

12. Мащабът на географската карта показва:

- А) колко е намалението на земната повърхност върху картата
- Б) географските координати на картата
- В) разположението на обектите

13. На колко километра от действителността е равен 1 см от карта с М 1:10 000 000?

- А) 10 км
- Б) 100 км
- В) 1000 км

14. Какво е градусна мрежа?

- А) мрежа от паралели и меридиани
- Б) сбор от температури в градуси
- В) съвкупност от Екватор и Гринуички меридиан

15. Как се нарича нулевият паралел?

- А) Южен полюс
- Б) Северен полюс
- В) Екватор

16. Как се нарича главният меридиан?

- А) Гринуички
- Б) Лондонски
- В) Европейски

17. Условни знаци на географската карта са:

- А) цветовете
- Б) графичните символи
- В) паралелите и меридианите

18. Какво съдържа легендата на географската карта?

- А) заглавие
- Б) условни знаци
- В) описание на картата

19. Общогеографската карта изобразява:

- А) планини, реки, градове
- Б) населението на Земята
- В) държавите и столиците

20. Тематичната карта изобразява подробно:

- А) един или два географски обекта
- Б) планетите в Слънчевата система
- В) веществата в природата

Тест 2. ПЛАНЕТАТА ЗЕМЯ

1. Каква е формата на Земята?

- А) елипсоидна
- Б) продълговата
- В) плоска

2. Кое твърдение за съотношението „вода – суша“ на Земята е вярно?

- А) Водата заема по-голяма площ от сушата.
- Б) Водата заема по-малка площ от сушата.
- В) Площта на водата и сушата са равни.

3. Какво движение извършва Земята?

- А) около собствената си ос
- Б) около Луната
- В) около Слънчевата система

4. Коя е последицата от движението на Земята около оста ѝ?

- А) смяна на сезоните
- Б) смяна на деня с нощта
- В) смяна на зимата с пролетта

5. Кои са последиците от движението на Земята около Слънцето?

- А) промените във времето и сезоните
- Б) смяната на деня с нощта и на утрото с вечерта
- В) смяната на сезоните и на продължителността на деня и нощта

6. Денят и нощта са равни при:

- А) равноденствие
- Б) слънцестоене
- В) пълнолуние

7. Кога денят в Северното полукълбо е най-дълъг, а нощта най-кратка?

- А) при равноденствие
- Б) при лятно слънцестоене
- В) при зимно слънцестоене

8. Какъв е строежът на Земята от повърхността към центъра ѝ?

- А) земна кора, ядро, мантия
- Б) земна кора, мантия, ядро,
- В) мантия, земна кора, ядро

9. В коя двойка има несъответствие?

- А) хидросфера – водна обвивка
- Б) атмосфера – каменна обвивка
- В) биосфера – обвивка на живите организми

10. Какъв процес протича в атмосферата?

- А) образуване на скалите
- Б) образуване на валежи
- В) образуване на почви

11. Част от коя външна обвивка на Земята са подземните води?

- А) в хидросферата
- Б) в атмосферата
- В) в литосферата

12. Почвената обвивка на Земята се нарича:

- А) хидросфера
- Б) педосфера
- В) биосфера

13. В кой пракоинент са били едно цяло всички южни континенти?

- А) Лавразия
- Б) Пангея
- В) Гондвана

14. Как се нарича малка част от сушата, заобиколена от всички страни с вода?

- А) полуостров
- Б) остров
- В) континент

15. Как се наричат малките части на Световния океан?

- А) морета
- Б) заливи
- В) езера

16. Заливът е част от океан или море, който се вдава в:

- А) океана
- Б) земната кора
- В) сушата

17. Коя двойка „най-голям континент – най-голям океан“ е вярна?

- А) Африка – Тихи океан
- Б) Азия – Тихи океан
- В) Азия – Атлантически океан

18. Кой е най-малкият континент на Земята?

- А) Европа
- Б) Австралия
- В) Антарктида

19. Коя двойка „континент – океан“ е разположена изцяло в Северното полукълбо?

- А) Европа – Северен ледовит океан
- Б) Южна Америка – Тихи океан
- В) Австралия – Индийски океан

20. Най-малкият океан е _____

Тест 3. ГЕОГРАФИЯ НА ПРИРОДАТА

1. Релефът е съвкупност от:

- А) континенти и острови
- Б) неравности на земната повърхност и океанското дъно
- В) полуострови и острови

2. Релефът на Земята е резултат от действието на:

- А) вътрешните земни сили
- Б) външните земни сили
- В) вътрешните и външните земни сили

3. Как се нарича височината на една точка спрямо височината на друга точка?

- А) относителна височина
- Б) абсолютна височина
- В) височина над морското равнище

4. Ако точка Б е на 1000 м, а точка А на 200 м надморска височина, каква е относителната височина между тях?

- А) 800 м
- Б) 1000 м
- В) 1200 м

5. Кои географски обекти НЕ са форми на релефа?

- А) планина и равнина
- Б) котловина и речна долина
- В) блато и ледник

6. Варовиците са:

- А) метаморфни скали
- Б) седиментни скали
- В) магмени скали

7. Кои полезни изкопаеми са нерудни?

- А) мрамор и каолин
- Б) железни и медни руди
- В) въглища и нефт

8. Кои са факторите на климата?

- А) слънчево греене, океански течения, валежи
- Б) слънчево греене, въздушни маси, релеф
- В) въздушни маси, релеф, ветрове

9. Елементи на климата са:

- А) въздушни маси, валежи, ветрове
- Б) слънчево греене, въздушни маси, температура на въздуха
- В) температура на въздуха, валежи, ветрове

10. Изменението на температурата и валежите през годината се представя чрез:

- А) кръгова диаграма
- Б) хидрограма
- В) климатограма

11. Кой е най-горещият климатичен пояс?

- А) полярен
- Б) тропичен
- В) умерен

12. В кои климатични пояси има само един сезон?

- А) екваториален и умерен
- Б) умерен и тропичен
- В) екваториален и полярен

13. Как се наричат океанските вълни, образувани от земетресения?

- А) цунами
- Б) прилив
- В) отлив

14. Топлите океански течения се движат в посока:

- А) от полюсите към Екватора
- Б) от Екватора към Гринуичкия меридиан
- В) от Екватора към полюсите

15. Територията, от която реката събира водите си, се нарича:

- А) водосборен басейн
- Б) речна система
- В) речна мрежа

16. В местата, където пада повече сняг, отколкото се стопява, се образува:

- А) езеро
- Б) ледник
- В) река

17. Какво е почва?

- А) повърхностният плодороден слой
- Б) подземният скален слой
- В) подземният воден слой

18. Кои почви заемат големи площи във високите планини?

- А) латеритни
- Б) черноземни
- В) планинско-ливадни

19. В каква посока се изменят растителността и животинският свят?

- А) от Гринуичкия меридиан към полюсите
- Б) от Екватора към полюсите
- В) от равнините към котловините

20. За коя природна зона се отнася описанието? Преобладава равнинният релеф, а климатът е тропичен. Отсъстват повърхностни води. Почвите са пясъчливи и каменисти. Типични за нея са кактусите, пустинните лисици, скакалците и скорпионите.

- А) екваториални гори
- Б) тропични пустини
- В) гори в умерените ширини

Тест 4. ГЕОГРАФИЯ НА ОБЩЕСТВОТО И СТОПАНСТВОТО

1. Брой на населението е:

- А) хората, които живеят на дадено място
- Б) хората, които се изселват
- В) хората на 1 кв. км

2. Кое твърдение се отнася за населението на Земята?

- А) Непрекъснато намалява и е разпределено равномерно.
- Б) Непрекъснато нараства и е разпределено неравномерно.
- В) Непрекъснато намалява и е разпределено равномерно.

3. Гъстота на населението е броят на хората, които живеят:

- А) на площ един квадратен километър
- Б) в едно жилище
- В) в един град или в едно село

4. Как се наричат заселванията и изселванията на хората?

- А) емиграции
- Б) миграции
- В) имиграции

5. Голяма група от хора с общ произход и съсходни външни белези се нарича _____.

6. Кои са признаците, по които се различават човешките раси?

- А) цвят на кожата и формата на очите
- Б) обичаи и умствени възможности
- В) умствени възможности и храна

7. В кои континенти има много представители на негроидната раса?

- А) Европа и Азия
- Б) Европа и Северна Америка
- В) Африка и Австралия

8. Кои са отличителните белези на монголоидната раса?

- А) жълт цвят на кожата и издължени очи
- Б) бял цвят на кожата и къдрава тъмна коса
- В) тъмен цвят на кожата и широк нос

9. В кой континент повечето хора изповядват будизма?

- А) Азия
- Б) Европа
- В) Южна Америка

10. Християните в света населяват най-вече:

- А) Азия и Австралия
- Б) Европа и Северна Америка
- В) Африка и Азия

11. Кои условия са благоприятни за възникването на селищата?

- А) крайбрежия и пустини
- Б) равнинни земи и плодородни почви
- В) реки и планински върхове

12. Къде условията за възникване на селищата са благоприятни?

- А) в зоната на тропичните пустини
- Б) в зоната на полярните пустини
- В) в зоната на горите в умерения пояс

13. Градът се различава от селото по:

- А) наличието на постоянно население
- Б) основната трудова дейност на населението
- В) наличието на сгради

14. Кои понятия се отнасят за политическата карта?

- А) държави, стопанство
- Б) държави, столици
- В) държави, планини

15. В кой континент има само една държава?

- А) Южна Америка
- Б) Австралия
- В) Северна Америка

16. Коя е най-малката държава в света?

- А) Китай
- Б) Франция
- В) Ватикан

17. ООН обединява държави от:

- А) всички континенти
- Б) Европейския съюз
- В) Европа и Азия

18. Коя характеристика НЕ се отнася за пазарното стопанство?

- А) преобладаваща частна собственост
- Б) свободен пазар
- В) преобладаваща държавна собственост

19. Технически фактори за развитие на стопанството са:

- А) машините
- Б) водите
- В) хората

20. Кои стопански дейности се отнасят към обслужващите?

- А) земеделие и търговия
- Б) транспорт и туризъм
- В) добив на руди и дърводобив

Тест 5. АФРИКА И АНТАРКТИДА

1. Африка е разположена:

- А) изцяло в Северното полукълбо
- Б) в Северното и Южното полукълбо
- В) изцяло в Южното полукълбо

2. Кой е най-големият остров на Африка?

- А) Мадагаскар
- Б) Сомалия
- В) Гвинейски

3. В коя двойка са най-голямата пустиня и най-високата планина в Африка?

- А) Намиб и Атласките планини
- Б) Калахари и Драконови тепланини
- В) Сахара и Килиманджаро

4. Къде се намират най-големите находища на нефт и природен газ в Африка?

- А) в Сахара
- Б) в Килиманджаро
- В) в Намиб

5. Кои океани влияят върху климата на Африка?

- А) Тихият и Атлантическият
- Б) Атлантическият и Индийският
- В) Тихият и Индийският

6. Как се наричат постоянните ветрове, които духат в Африка?

- А) мусони
- Б) пасати
- В) бризи

7. В коя климатична зона на Африка лятото е горещо и сухо, а зимата мека и дъждовна?

8. Коя е най-пълноводната река в Африка?

- А) Замбези
- Б) Конго
- В) Нил

9. На коя река се намира водопадът Виктория?

- А) Нил
- Б) Конго
- В) Замбези

10. За коя природна зона на Африка се отнася описанието? *Релефът е равнинен, климатът – субекваториален, растителността е от треви, с редки дървета. Животинският свят е представен от носорози, зебри, жирафи и слонове.*

- А) екваториални гори
- Б) савана
- В) субтропични гори и храсти

11. Кои народи в Африка се отнасят към европейската раса?

- А) бушмени и бербери
- Б) араби и пигмеи
- В) араби и бербери

12. Кои религии са най-разпространени в Африка?

- А) ислям и будизъм
- Б) християнство и ислям
- В) християнство и будизъм

13. В Африка преобладават:

- А) селата
- Б) милионните градове
- В) малките градове

14. В Африка се отглеждат големи количества:

- А) зърнени култури, праскови, кайсии
- Б) какао, кафе, памук
- В) какао, кафе, слънчоглед

15. За коя страна в Африка се отнася описанието? *Разположена е в южната част на континента, има силно развито стопанство. Нейна столица е Претория.*

- А) Египет
- Б) Република Южна Африка
- В) Нигерия

16. Антарктида е разположена изцяло в:

- А) Южното полукълбо
- Б) Западното полукълбо
- В) Северното полукълбо

17. Антарктида е разположена най-близо до континента:

- А) Азия
- Б) Южна Америка
- В) Северна Америка

18. Кои изследователи първи достигат Антарктида?

- А) Христофор Колумб и Фадей Белингсхаузен
- Б) Фадей Белингсхаузен и Михаил Лазарев
- В) Фернандо Магелан и Михаил Лазарев

19. Антарктида е:

- А) най-студеният и най-ветровитият континент
- Б) най-малкият и най-гъсто населеният континент
- В) най-големият и най-безлюдният континент

20. Кои представители на животинския свят са символ на Ледения континент?

- А) полярните лисици
- Б) белите мечки
- В) пингвините

ГОДИШНО ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ПО ГЕОГРАФИЯ И ИКОНОМИКА ЗА 5. КЛАС

12 седмици x 1,5 часа седмично = 18 часа

От тях:

за нови знания – 17 часа

за контрол – 1 час

№ по ред	Учебна седмица по ред	Тема на урочната единица	Вид урочна единица	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия	Контекст и дейности за всяка урочна единица	Методи и форми на оценяване по теми и/или раздели
1	2	3	4	5	6	7	8
ГЕОГРАФИЯ НА КОНТИНЕНТИТЕ И СТРАНИТЕ. ГЕОГРАФСКА ИНФОРМАЦИЯ							
1	1	Географията – древна и съвременна наука	Нови знания	<p>Определя какво изучава географията.</p> <p>Описва откритията на Христофор Колумб, Васку да Гама и Фернандо Магелан.</p> <p>Дава примери за използване на географията в своя живот.</p>	Велики географски открития	Работа с географска и с контурна карта.	Оценка на самостоятелната работа
2	1	Още за географската карта	Нови знания	Определя какво е географска карта и мащаб. „Чете“ условни знаци на географска карта.	мащаб общогеографска карта	Задачи – индивидуална работа, работа по двойки и в групи.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
ПЛАНЕТАТА ЗЕМЯ							
3	2	Планетата Земя – форма, размери и движения	Нови знания	Описва мястото на Земята в Слънчевата система, нейната големина и форма. Познава движенията на Земята около оста и около Слънцето и последците от тях.	равноденствие слънцестоене	Задачи – индивидуална работа, по двойки и в групи.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
		Строеж на Земята	Нови знания	Описва вътрешния строеж на Земята – ядро, мантия и земна кора. Изработва схема на вътрешния строеж на Земята.		Задачи – индивидуална работа по двойки и в групи.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час

1	2	3	4	5	6	7	8
		Сушата и водата на Земята – континенти и океани	Нови знания	Обяснява какво е континент и океан, бряг и брегова линия, остров, залив. Описва формирането на съвременните континенти. Посочва на картата континентите, океаните и бреговите форми.	остров, залив	Задачи – индивидуална работа, работа по двойки и в групи.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
ГЕОГРАФИЯ НА ПРИРОДАТА							
4	2	Релеф. Полезни изкопаеми	Нови знания	Определя какво е релеф. Обяснява особеностите на релефа – образуване, видове скали (магмени, седиментни и метаморфни), които го изграждат, форми на релефа. Разпознава (на карта, в изображение, в текст) форми на релефа (планина, хълм, плато, низина, равнина, долина, котловина, депресия). Дава примери за изкопаеми горива, рудни и нерудни полезни изкопаеми.	вътрешни и външни земни сили	Характеризира формите на релефа с помощта на карта, текст и изображения.	Оценка на практическата работа – названия на изучените форми на релефа
5	3	Климат – фактори и елементни пояси и области	Нови знания	Определя какво е време и климат. Познава факторите и елементите на климата. Знае за изменението на климата по географска ширина и надморска височина. Определя значението на климата.		Работа с текст и климатограми.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
6	3	Световен океан. Води на сушата	Нови знания	Обяснява свойствата на водата в Световния океан (температура, соленост, движения). Определя значението на Световния океан и необходимостта от опазването му. Обяснява особеностите на водите на сушата. Определя значението на водите на сушата и необходимостта от опазването им. Знае правилата за разумно поведение при наводнение	вълни; речна система; устие; водосборен басейн; ледник; подземни води; пълноводие и маловодие на реките	Характеризира свойствата и движенията на океанските води и особеностите на водите на сушата.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
7	4	Почви, растителност и животински свят	Нови знания	Определя какво е почва. Описва особеностите на почвите – формиране, типове, разпространение и значение. Описва особеностите на растителния и животинския свят – основни видове, разпространение и значение. Обяснява необходимостта от опазването на почвите, растителния и животинския свят.	латеритни, пустинни, черноземни, кафяви горски почви	Характеризира почвите, растителността и животинския свят на Земята.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час

1	2	3	4	5	6	7	8
	5	Природни зони на Земята	Нови знания	<p>Определя какво е природна зона.</p> <p>Описва основните природни зони по правило.</p> <p>Проследява по карта изменението на природните зони по географска ширина.</p>	зона на влажните екваториални гори; зона на тропичните пустини; зона на горите в умерения пояс; зона на полярните пустини	Описва природни зони с помощта на текст и илюстрации. Работа с карта.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
ГЕОГРАФИЯ НА ОБЩЕСТВОТО И СТОПАНСТВОТО							
8	6	Население на Земята	Нови знания	<p>Знае броя, гъстотата и разпределението на населението.</p> <p>Описва основните човешки раси.</p> <p>Определя разпространението на основни религии (християнство, ислям, будизъм).</p> <p>Дава примери за взаимно уважение и търпимост между хората</p>	миграция	Характеризира населението на света по брой, разпределение, расов и религиозен състав.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
	7	Селища	Нови знания	<p>Определя какво е селище.</p> <p>Описва особеностите на видовете селища (град, село).</p> <p>Назовава и описва основни проблеми на селищата – замърсеност, пренаселеност или обезлюдяване, транспортни проблеми.</p>		Индивидуални и групови задачи за различията между селищата и проблемите.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
9	7	Политическа карта на света	Нови знания	<p>Знае какво е държава и форма на управление.</p> <p>Групира държавите по: площ, географско положение, брой на населението и форма на управление (република, монархия).</p> <p>Назовава някои международни организации (ООН, ЕС, НАТО).</p>	политическа карта	Работа с карта и текст от урока.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
10	8	Стопанство	Нови знания	<p>Определя какво е стопанство.</p> <p>Обяснява влиянието на природните и обществени фактори върху развитието на стопанството.</p> <p>Назовава основни стопански дейности (добиващи, обработващи, обслужващи).</p>	пазарно стопанство, земеделие	Работа с карта и текст от урока.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час

1	2	3	4	5	6	7	8
ГЕОГРАФИЯ НА КОНТИНЕНТИТЕ И СТРАНИТЕ							
11	8	Географско положение, големина, брегове и опознаване на Африка	Нови знания	<p>Определя географското положение, големината и границите на Африка по правило.</p> <p>Описва бреговете по карта.</p> <p>Описва опознаването и изследването на континента от Вашку да Гама и Дейвид Ливингстън.</p> <p>Нанася върху контурна карта названията на: Гибралтарския проток, Суецкия канал, Средиземно море, Червено море, о. Мадагаскар, Гвинейския залив, п-в Сомалия.</p>		Правило за определяне на географското положение и граници на континент. Работа с контурна карта.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
12	9	Релеф и полезни изкопаеми	Нови знания	<p>Описва релефа на Африка.</p> <p>Познава типичните полезни изкопаеми за Африка и тяхното териториално разпределение.</p> <p>Описва опознаването и изследването на континента от Вашку да Гама и Дейвид Ливингстън.</p> <p>Нанася върху контурна карта названията на изучените форми на релефа: Заирската котловина, областта Судан, Сахара, Етиопската планинска земя, Калахари, Намиб, Килиманджаро, Драконовите планини, Атласките планини</p>		Характеризира релефа на Африка с помощта на карта, текст и изображение. Работа с контурна карта.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
13	9	Климат. Климатични пояси и области	Нови знания	<p>Обяснява факторите и елементите на климата в Африка.</p> <p>Характеризира климатичните пояси и планинската област в Африка по правило.</p> <p>Разпознава по карта климатичните пояси на Африка.</p>	субекваториален пояс; субтропичен пояс	Характеризира климата на Африка с помощта на текст и изображения, климатичните пояси – чрез климатограма.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
	10	Води	Нови знания	<p>Характеризира водите на Африка – главен вододел, отточни и безотточни области, изпозване и опазване.</p> <p>Нанася върху контурна карта названията на изучените реки (Нил, Конго, Нигер, Замбези), езера (Виктория, Танганика, Чад) и водопада Виктория.</p>		Описва водите на Африка с помощта на текст и изображения. Работа с контурна карта.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час

1	2	3	4	5	6	7	8
		Природни зони	Нови знания	Характеризира природните зони и планинската област в Африка	зона на саваната, зона на твърдолистните вечнозелени гори и храсти; оазис	Характеризира природните зони на Африка с помощта на текст и илюстрации.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
14	10	Население и политическа карта	Нови знания	Характеризира населението на Африка – брой, разпределение, расов състав, бит и култура. Описва съвременното състояние на политическата карта на Африка. Изразява мнение за типични проблеми на населението (глад, болести, неграмотност).	местно и преселено население; колония	Описва броя разпределение, расовия състав, бита и културата на населението на Африка.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
15	11	Стопанство	Нови знания	Характеризира съвременното състояние на стопанството на Африка. Обяснява териториалното разпределение на основни стопански дейности.		Работа с текст от урока.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
16	11	Страни в Африка	Нови знания	Характеризира страните Египет и РЮА по правило.		Правило за описание на страна.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
17	12	Антарктида	Нови знания	Определя географското положение, големината и границите на Антарктида. Описва опознаването и изследването на континента – Беллингхаузен – Лазарев, Руал Амундсен, българското участие. Характеризира природата на Антарктида. Познава особеното в политическия статут на Антарктида.		Работа с географска карта.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
18	12	Годишен контрол				Писмен тест – диагностично оценяване.	Оценки от контролни работи

ГЕОГРАФИЯ И ИКОНОМИКА

6. КЛАС ЗА ВЪЗРАСТНИ

Цели на обучението по география и икономика в 6. клас за възрастни.

Обучението на възрастни в 6. клас е насочено към продължаване на формирането и развитието на географската култура чрез овладяването на базисни знания за избрани континенти и океани.

Продължителност и седмичен брой часове. Обучението продължава 12 учебни седмици, а седмичният брой часове е 1,5 часа, или общо 18 часа.

Разпределение на учебния материал. Учебното съдържание е структурирано в две области – География на континентите и Географска информация, в 28 подтеми.

ДИДАКТИЧЕСКИ МАТЕРИАЛИ И ТЕСТОВЕ

НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ ЗА ...

Островите Галапагос

Островите Галапагос са разположени в Тихия океан, около Екватора (1°40' с.ш. до 1°36' ю.ш.), на 972 км от западните брегове на Южна Америка. Общата им площ е 8010 км². Архипелагът се състои от 13 вулканични острова, образувани пред 5 – 10 млн. г. Открити са през 1535 г. На островите има много пещери. Активен вулкан е Сиера Негра (на о. Изабела), който се издига на 1100 м и изригва последно през 2005 г. Поради своята отдалеченост от континента островите съхраняват уникален животински свят – галапагоски чинки (наричани и Дарвинови чинки – врабчови птици с размери 10 до 20 см), галапагоски костенурки (най-големите на Земята, с дължина 1,8 м, 400 кг тегло и продължителност на живота около 150 години), морски лъвове (вид тюлени), морски игуани, галапагоски пингвин, безкрили кormорани и др. Островите са обявени за национален парк, „територия на световното наследство“ (от 1978 г.), биосферен резерват (от 1985 г.). На островите почти няма вода, което е причина те да са слабо населени. Първите заселници са от Европа и Америка. Обитаеми са само четири острова, на които в малки селца и няколко града живеят 25 000 души.

Релефът на Южна Америка

Южна Америка се разделя на три части според особеностите на релефа: западна (високопланинска), средна (равнинна) и източна (нископланинска и платовидна). *Западната част* обхваща Андите, които се простират от север на юг на дължина около 9 хил. км (най-дългата планина на Земята). Имат стръмни склонове и остри, недостъпни върхове, покрити от сняг и ледници. В Андите има над 1500 вулкана, между които е най-високият действащ вулкан на Земята. В западното крайбрежие, между Тихия океан и Андите се намира пустинята Атакама, която се простира на дължина около 1000 км. *Средната част* на Южна Америка е заета от низината на река Ориноко, Амазонската низина и Лаплатската низина, обширната равнина, наречена пампа, и ниското Патагонско плато. *Източната част* на континента е заета от Гвианската планинска земя на север и Бразилската планинска земя на юг, които се издигат до 3000 м надморска височина. Планинските земи са съзоблени била и стръмни склонове.

ВОДИ НА СЕВЕРНА АМЕРИКА

Бланка за практическа работа

1. Прочетете текста.

... Много минути се изминаха, догдето ние се свестихме! Всички наблюдатели бяха вцепенени като в жива картина! ... Като че не пред творението божие, а пред самия бог те бяха изправени!... Който може, нека опише тази картина; който може, нека я фотографира, нека я нарисува!... Аз не мога.

... Погледнат отсреща, от канадския бряг, този водопад изглежда като трептяща маса от къдрави снопове пяна, между които личат светлозелените ивици на неразбитата вода. Зад този водопад е островът на Трите сестри, отгдето се вижда на голямо разстояние водата, която припка между камъните и полуразпенена предварително, устремява се в хаоса на канадския водопад, наречен водопад на Конската подкова. Ето где е чудото на Ниагара! На повече от двесте метра широчина, върху една полукръгла вдлъбната скала, с форма на конска подкова в средата, пада непрекъсната маса от ослепително блестяща пяна, на стотина метра дълбочина. Долу – ад! Нещо ври, кипи, бунува се, гърми, като че потръсва цялата околност, снопове пяна се мятат като фонтани нагоре, воден прах обсипва целия водопад и над него ти виждаш ясно как се възнася към небесата водната пара, и пред очите ти се образуват облаци, които колкото по-нависоко, толкова по се сгъстяват и като че се вкаменяват над водопада. Как ли ще изглежда това в светла лунна нощ!

„До Чикаго и назад“, Алеко Константинов

2. Кой водопад в Северна Америка описва Алеко Константинов в своя пътепис?

Тест 1. ЮЖНА АМЕРИКА

1. Кой континент е най-близко разположеният до Южна Америка?

- А) Австралия
- Б) Европа
- В) Северна Америка

2. Кой проток отделя Южна Америка от Антарктида?

- А) Магеланов
- Б) Дрейк
- В) Босфор

3. Коя е най-високата планина в Южна Америка?

- А) Анди
- Б) Кордилери
- В) Килиманджаро

4. Край коя река е образувана най-голямата низина в Южна Америка?

- А) Ориноко
- Б) Амазонка
- В) Парана

5. Коя пустиня в Южна Америка се намира по западното крайбрежие?

- А) Намиб
- Б) Атакама
- В) Салинас Грандес

6. Къде се намират най-големите находища на медна руда в Южна Америка?

- А) в Амазонската низина
- Б) в Андите
- В) в Атакама

7. Къде падат най-малко валежи в Южна Америка?

- А) в Бразилската планинска земя
- Б) в Андите
- В) в Атакама

8. Къде в Южна Америка климатът е екваториален?

- А) в Амазонската низина
- Б) в Андите
- В) в Атакама

9. Коя река извира от Андите, тече на изток и се влива в Атлантическия океан?

- А) Парана
- Б) Ориноко
- В) Амазонка

10. Кое твърдение за водите на Южна Америка е вярно?

- А) Река Парана се влива в Тихия океан.
- Б) Езерото Титикака е в Патагония.
- В) Най-високият водопад е Анхел.

11. Коя природна зона в Южна Америка се обитава от ленивци, ягуари, колибри?

- А) екваториалните гори
- Б) саваната
- В) субтропичните гори и храсти

12. Коренно население на Южна Америка са:

- А) индианците
- Б) метисите
- В) мулатите

13. Коя религия е най-разпространена в Южна Америка?

- А) ислям
- Б) християнство
- В) будизъм

14. Коя характеристика се отнася за политическата карта на Южна Америка?

- А) 12 държави, почти всички монархии
- Б) 12 държави, повече републики
- В) 12 крайбрежни държави

15. Коя държава в Южна Америка е най-голяма по площ?

- А) Чили
- Б) Аржентина
- В) Бразилия

16. Къде е развит нефтодобивът в Южна Америка?

- А) във Венесуелския залив
- Б) в Андите
- В) в Атакама

17. Кои земеделски култури са основни за Южна Америка?

- А) ечемик, царевица, зеленчуци
- Б) каучуково дърво, фъстъци, цитруси
- В) кафе, банани, захарна тръстика

18. В кои страни от Южна Америка се произвеждат автомобили и кораби?

- А) Чили и Боливия
- Б) Бразилия и Аржентина
- В) Бразилия и Перу

19. Коя характеристика за Бразилия е вярна?

- А) полуостровна държава със столица Рио де Жанейро
- Б) най-голямата държава в Южна Америка със столица Бразилия
- В) най-слабо развитата страна в Южна Америка със столица Ла Пас

20. За коя страна в Южна Америка се отнася описанието? Разположена е в югоизточната част на континента. Нейна столица е Буенос Айрес.

- А) Аржентина
- Б) Бразилия
- В) Колумбия

Тест 2. СЕВЕРНА АМЕРИКА

1. Северна Америка е разположена:

- А) изцяло в Северното полукуълбо
- Б) на юг от Екватора
- В) на изток от Гринуичкия меридиан

2. Кой провлак свързва Северна Америка с Южна Америка?

- А) Магеланов
- Б) Дрейк
- В) Панамски

3. Къде в Северна Америка се издигат Кордилерите?

- А) в западната част на континента
- Б) край източното крайбрежие
- В) в южните части на континента

4. Коя низина се намира в Северна Америка?

- А) Амазонска
- Б) Индо-Гангска
- В) Мисисипска

5. Гранд Каньон в Северна Америка е:

- А) дълбока долина с отвесни склонове
- Б) пещера в западната част на континента
- В) ниска планина в източната част

6. Край Мексиканския залив има находища на:

- А) злато
- Б) медна руда
- В) нефт

7. Къде падат най-много валежи в Северна Америка?

- А) по Тихоокеанското крайбрежие
- Б) в Мисисипската низина
- В) в Големите равнини

8. Къде в Северна Америка климатът е тропичен?

- А) на полуостров Калифорния
- Б) на остров Гренландия
- В) на полуостров Аляска

9. Коя е най-дългата река в Северна Америка?

- А) Колорадо
- Б) Мисисипи
- В) Макензи

10. На река Ниагара се намира:

- А) езеро
- Б) водопад
- В) блато

11. Коя природна зона в Южна Америка е сходна със саваната?

- А) тайгата
- Б) тундрата
- В) прерията

12. Коренно население на Северна Америка са:

- А) ескимосите
- Б) метисите
- В) мулатите

13. Коя религия е най-разпространена в Северна Америка?

- А) ислям
- Б) християнство
- В) будизъм

14. Коя характеристика се отнася за политическата карта на Северна Америка?

- А) 23 държави, между които най-големи по площ са Канада и САЩ
- Б) 23 държави, всички републики
- В) 23 държави, от които най-големи по население са Канада и САЩ

15. Кои страни в Северна Америка са островни?

- А) Мексико, Хаити, Куба
- Б) Куба, Ямайка, Хаити
- В) Мексико, САЩ, Канада

16. Къде е развит нефтодобивът в Северна Америка?

- А) в Мексиканския залив
- Б) в Апалачите
- В) в Кордилерите

17. За стопанството на Северна Америка са характерни:

- А) слабо развит транспорт и туризъм
- Б) големи борси и свръхпроизводство
- В) неразвити образование и култура

18. Кои стопански дейности са типични за островните държави в Северна Америка?

- А) обработващите
- Б) добивните
- В) обслужващите

19. Коя характеристика за Канада е вярна?

- А) островна държава със столица Монреал
- Б) най-голямата държава в Северна Америка със столица Торонто
- В) силно развита страна със столица Отава

20. Каква страна е САЩ?

- А) най-голямата по площ и население в Северна Америка
- Б) силно развита страна със столица Вашингтон
- В) вътрешноконтинентална държава

Тест 3. АЗИЯ

1. С кои океани граничи Азия?

- А) с Тихия, Индийския, Атлантическия
- Б) с Атлантическия, Тихия, Северния ледовит
- В) с Тихия, Индийския, Северния ледовит

2. Кой е най-големият полуостров в Азия?

- А) Арабският
- Б) Камчатка
- В) Индостан

3. Коя най-високата планина в Азия и в света?

- А) Хималаите
- Б) Памир
- В) Тибетската планинска земя

4. В коя част на Азия се намира Месопотамската низина?

- А) в северната
- Б) в източната
- В) в западната

5. На кой полуостров има угаснали и действащи вулкани?

- А) на Камчатка
- Б) на Арабския
- В) на Индостан

6. Къде в Азия валежите достигат 12 000 мм?

- А) в пустинята Гоби
- Б) в подножието на Хималаите
- В) в северните части на континента

7. В кой климатичен пояс лятото е с проливни валежи, а зимата е суха?

- А) в субекваториалния (мусонния)
- Б) в умереноконтиненталния
- В) в полярния

8. Коя река се оттича към Северния ледовит океан?

- А) Енисей
- Б) Ганг
- В) Яндзъ

9. Кое езеро в Азия съдържа най-големите запаси на пресни води в света?

- А) Мъртво море
- Б) Байкал
- В) Каспийско море

10. В коя природна зона на Азия растат сибирски кедър, смърч, ела, бор, а нейни обитатели са амурският тигър и лосът?

- А) лесостепи
- Б) степи
- В) тайга

11. Зоната на твърдолистните гори и храсти в Азия заема:

- А) западното крайбрежие
- Б) южното крайбрежие
- В) северното крайбрежие

12. Кои народи НЕ живеят в Азия?

- А) араби
- Б) китайци
- В) бушмени

13. Коя религия е разпространена в Източна и Югоизточна Азия?

- А) ислям
- Б) християнство
- В) будизъм

14. Кои градове в Азия са свещени?

- А) Токио и Ерусалим
- Б) Ерусалим и Мека
- В) Шанхай и Мека

15. Коя страна в Азия е островна монархия?

- А) Иран
- Б) Япония
- В) Индонезия

18. Къде е развит нефтодобивът в Азия?

- А) в страните около Персийския залив
- Б) в Япония и Република Корея
- В) в Афганистан и Непал

18. Стопанството на Азия:

- А) се развива бързо
- Б) е изостанало
- В) не разполага с полезни изкопаеми

19. На кои държави столиците са Пекин и Токио?

- А) Китай и Република Корея
- Б) Китай и Япония
- В) Република Корея и Япония

15. Кое е общо за Турция и Република Корея?

- А) разположението на полуостров
- Б) изповядваната религия
- В) производството на смокини и лешници

ГОДИШНО ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ПО ГЕОГРАФИЯ И ИКОНОМИКА ЗА 6. КЛАС

12 седмици x 1,5 часа седмично = 18 часа

От тях:

за нови знания – 17 часа

за контрол – 1 час

№ по ред	Учебна седмица по ред	Тема на урочната единица	Вид урочна единица	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия	Контекст и дейности за всяка урочна единица	Методи и форми на оценяване по теми и/или раздели
1	2	3	4	5	6	7	8
ГЕОГРАФИЯ НА ЮЖНА АМЕРИКА							
1	1	Географско положение, големина, брегове и опознаване	Нови знания	Определя географското положение, големината и границите на Южна Америка по правилото. Описва бреговете по карта. Описва опознаването и изследването на континента от Христофор Колумб, Фернандо Магелан и Америго Веспуччи. Нанася върху контурна карта названията на: Карибско море, о. Огнена земя, острови Галапагос, залив Ла Плата, Магеланов проток, Панамски канал		Прилага правилото за определяне на географско положение и граници на континент.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час и на работата с контурна карта
2	1	Релеф и полезни изкопаеми	Нови знания	Характеризира релефа на Южна Америка. Познава типичните полезни изкопаеми за Южна Америка и тяхното териториално разпределение. Нанася върху контурна карта названията на изучените форми на релефа (Анди, Бразилска планинска земя, Гвианска планинска земя, Амазонска низина, Оринокска низина, Патагонска низина, пустиня Атакама и Патагония) и териториалното разпространение на полезните изкопаеми.		Нанася форми на релефа върху контурна карта.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час

1	2	3	4	5	6	7	8
3	2	Климат. Климатични пояси и планинска област	Нови знания	Обяснява факторите, които влияят върху елементите на климата в Южна Америка. Характеризира климатичните пояси и планинската климатична област в Южна Америка		Характеризира факторите за климата, климатичните пояси чрез климатограми	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
	2	Води	Нови знания	Характеризира водите на Южна Америка – главен вододел, отточни и безотточни области, реки (Амазонка, Парана и Ориноко), езера (Маракайбо и Титикака) и водопади (Анхел и Игуасу). Оценява водите като условие за живот и фактор за стопанска дейност. Нанася върху контурна карта названията на изучените реки и езера.		Характеризира реките и описва отточния режим по хидрограми.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
	2	Природни зони	Нови знания	Характеризира природните зони и планинската област в Южна Америка. Разбира необходимостта от опазване на природата на континента	пампа	Описва природните зони с помощта на учебника и атласа	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
4	2	Население и политическа карта	Нови знания	Характеризира населението на Южна Америка – брой, разпределение, расов състав, бит и култура. Описва съвременната политическа карта на Южна Америка.	индианци; смесено население. метиси; мулати	Работа с текст и диаграми, работа с контурна карта.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
	2	Стопанство	Нови знания	Характеризира съвременното стопанство на Южна Америка – фактори и състояние.		Работа с текст и диаграми.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
5	3	Страни в Южна Америка	Нови знания	Характеризира страните Бразилия и Аржентина по правило.		Работа с текст, изображения и географска карта.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
ГЕОГРАФИЯ НА СЕВЕРНА АМЕРИКА							
6	4	Географско положение, големина, брегове и опознаване на Северна	Нови знания	Определя географското положение, големината и границите на Северна Америка по правило. Описва бреговете по карта. Описва опознаването и изследването на континента от Христофор Колумб и Витус Беринг.		Прилага правилото за определяне на географско положение и граници на континент.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час и на работата с контурна карта

1	2	3	4	5	6	7	8	
		Америка		Нанася върху контурна карта названията на бреговите форми: Североамериканския архипелаг, остров Гренландия, Антилските острови, полуостровите Лабрадор, Флорида, Калифорния и Аляска, заливите Хъдсън и Мексикански, Берингов проток.				
7	4	Релеф и полезни изкопаеми	Нови знания	Характеризира релефа на Северна Америка. Познава типичните полезни изкопаеми за Северна Америка и тяхното териториално разпределение. Нанася върху контурна карта названията на изучените форми на релефа (Големите равнини, Мисисипската низина, Кордилерите и Апалачите) и териториалното разпространение на полезните изкопаеми.		Нанася форми на релефа върху контурна карта.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час	
8	4	Климат. Климатични пояси и планинска област	Нови знания	Обяснява факторите, които влияят върху елементите на климата в Северна Америка. Характеризира климатичните пояси и области в Северна Америка по правило.	умерен климат – океански и континентален; торнадо; субполярен пояс	Описва елементите на климата, климатичните пояси чрез климатограми.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час	
	4	Води	Нови знания	Характеризира водите на Северна Америка – главен вододел, отточни и безотточни области, реки (Мисисипи, Макензи и Колорадо), езера (Големите американски езера и Голямото солено езеро) и Ниагарския водопад. Оценява водите като условие за живот и фактор за стопанска дейност. Нанася върху контурна карта названията на изучените реки и езера.		Описва река по правило. Работа с контурна карта.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час	
	4	Природни зони	Нови знания	Характеризира природните зони и планинската област в Северна Америка.		Работа с текстове от учебника и атласа.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час	
9	6	Население и политическа карта	Нови знания	Характеризира населението на Северна Америка – брой, разпределение, расов състав, бит и култура. Описва съвременната политическа карта на Северна Америка.	ескимос	Работа с текст и диаграми, с контурна карта.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час	

1	2	3	4	5	6	7	8
6	Стопанство	Нови знания	Характеризира съвременното стопанство на Северна Америка – фактори и състояние.		Работа с текст и диаграми.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час	
10	7 Страни в Северна Америка	Нови знания	Характеризира страните САЩ и Канада по правило.		Сравняване на САЩ и Канада.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час	
ГЕОГРАФИЯ НА АЗИЯ							
11	8 Географско положение, големина, брегове и опознаване на Азия	Нови знания	Определя географското положение, големината и границите на Азия по правило. Описва бреговете по карта. Описва опознаването и изследването на континента от Марко Поло, Едмънд Хилари и Христо Проданов. Нанася върху контурна карта названията на бреговете форми: Черно море, Мраморно море, Жълто море, Арабско море, Малайския архипелаг, Японските острови, о. Шри Ланка, протоците Босфор и Дарданели, Персийския и Бенгалския залив, полуостровите Таймир, Чукотски, Камчатка, Корея, Индокитай, Индостан, Арабски и Мала Азия.		Работа с текст, географска и контурна карта.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час и на работата с контурна карта	
12	9 Релеф и полезни изкопаеми	Нови знания	Характеризира релефа на Азия. Познава типичните полезни изкопаеми за Азия и тяхното териториално разпределение. Нанася върху контурна карта названията на изучените форми на релефа (Западносибирската низина, Месопотамската низина, Индо-Гангската низина, Голямата китайска равнина, Средносибирското плато, Хималаите и Тибетската планинска земя, пустинята Гоби) и териториалното разпространение на полезните изкопаеми		Работа с текст, изображения, атлас и контурна карта.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час	
13	10 Климат. Климатични пояси и планинска област	Нови знания	Обяснява факторите, които влияят върху елементите на климата в Азия. Характеризира климатичните пояси и области в Азия по правило.		Описва климата и климатичните пояси.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час	

1	2	3	4	5	6	7	8
9	9	Води	Нови знания	<p>Характеризира водите на Азия – главен во-додел, отточни и безоточни области, реки (Об, Яндзъ, Хуанхъ, Ганг, Тигър и Ефрат), езе-ра (Байкал, Каспийско море и Мъртво море).</p> <p>Оценява водите като условие за живот и фак-тор за стопанска дейност в Азия.</p> <p>Нанася върху контурна карта названията на изучените реки и езера.</p>		<p>Описва реки с помощта на хидро-грами.</p> <p>Нанася върху кон-турна карта на изучените реки и езера.</p>	Оценка от из-пълнението на учебните задачи в час
9	9	Природни зони	Нови знания	<p>Характеризира природните зони и планин-ската област в Азия</p>	вътрешноконтинентални пустини; степи	Работа с текст и изображения.	Оценка от из-пълнението на учебните задачи в час
14	10	Население и политическа карта	Нови знания	<p>Характеризира населението на Азия – брой, разпределение, расов състав, религиозен съ-став, бит и култура.</p> <p>Изразява мнение за типични проблеми на населението на Азия: бързо нарастване на броя на населението, пренаселеност, бедност и неграмотност в отделни територии.</p> <p>Описва съвременната политическа карта на Азия.</p> <p>Групира страни в Азия по географско поло-жение, площ и брой на населението с помощ-та на карта</p>	индуизъм; свещени гра-дове	Работа с текст, изображения, те-матична и контурна карта.	Оценка от из-пълнението на учебните задачи в час
15	10	Стопанство	Нови знания	<p>Характеризира съвременното стопанство на Азия – фактори и състояние.</p>		Работа с текста от учебника.	Оценка от из-пълнението на учебните задачи в час
15	10	Страни в Азия	Нови знания	<p>Характеризира страните Япония, Китай, Тур-ция и Република Корея по правило.</p>		Сравняване на страни по избор.	Оценка от из-пълнението на учебните задачи в час

1	2	3	4	5	6	7	8
ГЕОГРАФИЯ НА АВСТРАЛИЯ И ОКЕАНИЯ							
16	11	Географско положение, големина, брегове и опознаване на Австралия. Природа	Нови знания	<p>Определя географското положение, големината и границите на Австралия по право.</p> <p>Описва опознаването и изследването на континента от Абел Тасман и Джеймс Кук. Характеризира природата на Австралия: релеф, полезни изкопаеми, климат, води, природни зони.</p> <p>Нанася върху контурна карта названията на бреговите форми и основните форми на релефа (Големия бариерен риф, остров Тасмания, Големия австралийски залив, залива Карпентерия, п-в Кейп Йорк, Голямата пясъчна пустиня, пустинята Виктория и Голямата вододелна планина), река Мъри и езерото Еър.</p>		Работа с текст, изображение, географска карта, контурна карта.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час и на работата с контурна карта
		Население. Австралийски съюз	Нови знания	<p>Характеризира населението на континента – брой, разпределение, расов състав, бит и култура. Характеризира стопанството на Австралийския съюз.</p>	aborигени		Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
		Океания	Нови знания	<p>Знае островните групи – Меланезия, Микронезия, Полинезия и Нова Зеландия.</p> <p>Характеризира особеностите на природата на Океания.</p> <p>Характеризира особеностите на населението и стопанството на Океания.</p>	маори; папуаси		Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
ГЕОГРАФИЯ НА ОКЕАНИТЕ							
17	12	Океаните на Земята	Нови знания	<p>Определя географското положение, границите и големината на океаните по карта: Тихи океан, Атлантически океан, Индийски океан, Северен ледовит океан.</p> <p>Характеризира природните особености на океаните. Оценява значението на океаните.</p>	Робърт Пири; Арктика	Работа с географска карта.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
18	12	Годишен контрол				Писмен тест – диагностично оценяване.	Оценки от контролни работи.

ГЕОГРАФИЯ И ИКОНОМИКА

7. КЛАС ЗА ВЪЗРАСТНИ

Цели на обучението по география и икономика в 7. клас за възрастни.

Обучението на възрастни в 7. клас е насочено към овладяване на базисни знания, свързани с Европа, Балканския полуостров и България. Учебното съдържание е структурирано в следните области: География на континентите и страните, География на България и Географска информация.

Продължителност и седмичен брой часове. Обучението продължава 12 учебни седмици, а седмичният брой часове е 1,5 часа, или общо 18 часа.

Тест 1. ЕВРОПА

1. С кои океани граничи Европа?

- А) с Индийския и Атлантическия
- Б) с Атлантическия и Северния ледовит
- В) с Тихия и Северния ледовит

2. Кой остров на Европа се намира в Атлантическия океан?

- А) Корсика
- Б) Ирландия
- В) Сардиния

3. Кои са най-високата планина и най-обширната равнина в Европа?

- А) Алпите и Средноевропейската
- Б) Кавказ и Източноевропейската
- В) Карпатите и Източноевропейската

4. В коя низина е най-ниската точка на Европа?

- А) Средноевропейската
- Б) Среднодунавската
- В) Прикаспийската

5. На кой остров в Европа има ледници и действащи вулкани?

- А) Сардиния
- Б) Исландия
- В) Корсика

6. Къде в Европа валежите стигат до 5000 мм?

- А) в Източноевропейската равнина
- Б) в Динарските планини
- В) в Прикаспийската низина

7. Кой климатичен пояс в Европа е с мека зима и прохладно лято?

- А) умереният океански
- Б) умереният континентален
- В) субтропичният средиземноморски

8. Коя двойка „река – място на вливане“ е вярна?

- А) Дунав – Черно море
- Б) Волга – Черно море
- В) Рейн – Средиземно море

9. Къде в Европа има ледникови езера?

- А) в Урал
- Б) в Алпите
- В) в Карпатите

10. Коя природна зона на Европа съчетава степни и горски участъци?

- А) лесостеп
- Б) степ
- В) лесотундра

11. Зоната на полупустините в Европа обхваща:

- А) Долнодунавската низина
- Б) Среднодунавската низина
- В) Прикаспийската низина

12. Броят на населението в Европа:

- А) бързо нараства
- Б) бавно нараства
- В) намалява

13. Коя група страни са католически?

- А) Италия, Испания, Португалия
- Б) Русия, Сърбия, Гърция
- В) Великобритания, Норвегия, Дания

14. Кои са най-големите по територия държави в Европа?

- А) Русия и Украйна
- Б) Германия и Франция
- В) Испания и Великобритания

15. Стопанството на Европа се развива под влияние на:

- А) модерни технологии
- Б) квалифицирана работна сила
- В) всички изброени

16. Къде в Европа се отглеждат зърнени култури?

- А) в Източна Европа
- Б) на Скандинавския полуостров
- В) на Пиренейския полуостров

17. Коя страна в Европа е монархия със столица Стокхолм?

- А) Норвегия
- Б) Швеция
- В) Финландия

18. Кое е общо за Франция и Великобритания?

- А) излазът на Средиземно море
- Б) силно развитото стопанство
- В) формата на управление

19. Кое описание се отнася за Германия?

- А) има излаз на Северния ледовит океан
- Б) световен лидер в производството на автомобили, кораби, стомана
- В) федерална монархия

20. Кое е общо за Италия и Русия?

- А) излазът на Средиземно море
- Б) формата на управление
- В) отглеждането на цитрусови култури

Тест 2. БАЛКАНСКИ ПОЛУОСТРОВ

1. С кое море граничи Балканският полуостров на юг?

- А) Адриатическо Б) Егейско В) Мраморно

2. Кой е най-големият полуостров на Балканския полуостров?

- А) Истрия
Б) Пелопонес
В) Халкидическият

3. Кои планини се издигат най-високо в западната част на Балканския полуостров?

- А) Македоно-Тракийският масив и Олимп
Б) Пинд и Олимп
В) Динарските планини и Пинд

4. Къде на Балканския полуостров са открити находища на въглища?

- А) на п-в Истрия и п-в Пелопонес
Б) в Беломорската низина
В) на о. Евбея

5. В кои климатични пояси се включва територията на Балканския полуостров?

- А) умерен и субполярен
Б) умерен и субтропичен
В) умерен и тропичен

6. Кои реки протичат през Балканския полуостров?

- А) Сава, Морава и Вардар
Б) Морава, Вардар и По
В) Сава, Вардар и Рейн

7. Кое езеро на Балканския полуостров е най-дълбоко?

- А) Преспанското
Б) Охридското
В) Шкодренското

8. Кои народи на Балкански полуостров са от славянската езикова група?

- А) сърби, хървати, румънци
Б) българи, сърби, гърци
В) българи, сърби, хървати

9. Кои народи на Балканския полуостров изповядват католицизъм?

- А) сърби и хървати
Б) хървати и словенци
В) гърци и българи

10. Кои страни на Балканския полуостров нямат морски граници?

- А) Сърбия, Република Македония и Косово
Б) Словения, Хърватия, Сърбия
В) Румъния, Словения, Сърбия

11. Коя двойка страни са с най-голямото и с най-малкото население?

- А) Сърбия и Черна гора
Б) Румъния и Черна гора
В) Румъния и Албания

11. Всички балкански страни са:

- А) републики
Б) монархии
В) членове на Европейския съюз

13. Кое твърдение за стопанството на Балканския полуостров е вярно?

- А) То е най-слабо развито в Европа.
Б) Разполага с огромни природни ресурси.
В) Най-развити са добивните дейности.

14. Къде на Балканския полуостров се добива нефт?

- А) в Румъния
Б) в Косово
В) в Босна и Херцеговина

15. Кои обработващи дейности се развиват на Балканския полуостров?

- А) самолетостроене
Б) ракетостроене
В) производство на цветни метали

18. Къде на Балканския полуостров се развива зимен туризъм?

- А) на остров Евбея
Б) в Словенските Алпи
В) на Цикладските острови

18. Румъния е страна, която:

- А) има излаз на Черно море
Б) има население от 63 млн. души
В) отглежда цитрусови култури

18. Коя балканска страна е със столица, разположена на реките Дунав и Сава?

- А) Сърбия
Б) Хърватия
В) Словения

19. Кое твърдение за Република Македония е вярно?

- А) Няма излаз на море.
Б) Столицата ѝ е Охрид.
В) Произвежда автомобили.

20. Кое описание за Гърция е вярно?

- А) Има силно разчленена брегова линия.
Б) Населението изповядва католицизъм.
В) Най-големите пристанища в страната са Сплит и Риека.

Тест 3. БЪЛГАРИЯ

1. Кои са най-северната и най-южната точка на България?

- А) устието на р. Тимок и н. Шабла
- Б) устието на р. Тимок и в. Вейката
- В) н. Шабла и в. Вейката

2. Колко са средната надморска височина и най-високата точка в България?

- А) 250 м и 2950 м
- Б) 340 м и 2935 м
- В) 470 м и 2925 м

3. Кое от изкопаемите горива е с най-големи запаси в България?

- А) природният газ
- Б) нефтът
- В) въглищата

4. В коя климатична област на България падат най-много валежи през зимата?

- А) континентално-средиземноморската
- Б) умереноконтиненталната
- В) преходноконтиненталната

5. Коя двойка „река – място на вливане“ е вярна?

- А) р. Искър – Черно море
- Б) р. Марица – Егейско море
- В) р. Арда – Черно море

6. Кои почви са развити в много котловини на Южна България?

- А) смолници
- Б) черноземни
- В) канелени горски

7. Къде в България има вечнозелена средиземноморска растителност?

- А) в Добруджа
- Б) в Странджа
- В) в Рила

8. Коя характеристика се отнася за Дунавската равнина?

- А) средна надморска височина 501 м
- Б) равнинен и нископланински релеф
- В) равнинно-хълмист релеф

9. Кои природни обекти се намират в Старопланинската област?

- А) пещерата Магура и водопадът Райско пръскало
- Б) пещерата Снежанка, езерото Сребърна
- В) езерото Окото и Мелнишките пирамиди

10. Кое е общо за Краищенско-Средногорската и Тракийско-Странджанската област?

- А) високите планини
- Б) находищата на въглища
- В) климатът

11. В коя природогеографска област на България има алпийски релеф?

- А) в Старопланинската
- Б) в Рило-Родопската
- В) в Краищенско-Средногорската

12. Кои географски обекти се намират по Черноморското крайбрежие?

- А) н. Калиакра, р. Камчия, Варненското езеро
- Б) н. Емине, р. Тунджа, ез. Окото
- В) н. Калиакра, р. Ропотамо, ез. Сребърна

13. Средната гъстота на населението в България:

- А) намалява
- Б) се увеличава
- В) не се променя

14. Кой е основният проблем на селата в България?

- А) презастрояването
- Б) обезлюдяването
- В) замърсяването на въздуха

15. Кое твърдение за държавното устройство на България е вярно?

- А) Тя е президентска република.
- Б) Тя е парламентарна република.
- В) Тя е монархия.

18. Къде се осъществява местното самоуправление в България?

- А) в общината
- Б) в Народното събрание
- В) в Министерския съвет

18. С най голям дял в националното стопанство са:

- А) добивните дейности
- Б) обработващите дейности
- В) обслужващите дейности

18. Кои земеделски култури заемат най-големи площи в България?

- А) пшеницата и царевицата
- Б) маслодайната роза и ментата
- В) доматиите и картофите

19. В България се произвеждат:

- А) компютри и автомобили
- Б) електроенергия и самолети
- В) лекарства и цветни метали

20. С кои страни България поддържа най-оживени търговски връзки?

- А) със страните от Азия
- Б) със страните от Европейския съюз
- В) със страните от Северна Америка

ГОДИШНО ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ПО ГЕОГРАФИЯ И ИКОНОМИКА ЗА 7. КЛАС

12 седмици x 1,5 часа седмично = 18 часа

От тях:

за нови знания – 17 часа

за контрол – 1 час

№ по ред	Учебна седмица по ред	Тема на урочната единица	Вид урочна единица	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия	Контекст и дейности за всяка урочна единица	Методи и форми на оценяване по теми и/или раздели
1	2	3	4	5	6	7	8
ГЕОГРАФИЯ НА ЕВРОПА							
1	1	Географско положение, граници, големина и брегове на Европа	Нови знания	Определя географското положение, големината и границите на Европа. Описва бреговете по карта. Оценява значението на географското положение и бреговете. Нанася върху контурна карта названията на: полуостровите – Скандинавски, Пиренейски, Апенински и Балкански; островите – Исландия, Британски, Сардиния, Сицилия, Корсика и Крит; заливите – Ботнически и Бискайски; моретата – Северно, Норвежко, Баренцово, Балтийско и Бяло; проток – Ламанш.	ледникови форми – фиорди	Сравнение на географското положение на Азия и Европа. Нанасяне на названията на географските обекти, свързани с границите на Европа.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
1	1	Релеф и полезни изкопаеми	Нови знания	Характеризира релефа на Европа. Оценява значението на релефа за развитието на стопанството на Европа. Нанася върху контурна карта названията на изuchtenите форми на релефа: Пиренеи, Апенини, Алпи, Урал, Карпати, Кавказ, Скандинавски планини, Източноевропейска равнина, Прикаспийска, Средноевропейска, Среднодунавска и Долнодунавска низина. Познава типичните полезни изкопаеми на Европа и тяхното териториално разпределение. Оценява значението на полезните изкопаеми като стопански ресурс.		Описание на релефа с помощта на текст и изображения. Таблица за видовете полезни изкопаеми и териториалното им разположение.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час

1	2	3	4	5	6	7	8
3	2	Климат	Нови знания	Обяснява факторите, които влияят върху елементите на климата в Европа. Характеризира климатичните пояси и планинската климатична област в Европа.		Работа с климатографи и контурна карта.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
		Води	Нови знания	Характеризира водите на Европа – главен вододел, отточни и безотточни области. Характеризира реки (Волга, Дунав, Рейн, По) и езера (Ладожко, Женевско, Балатон). Оценява водите като условие за живот и фактор за стопанска дейност. Нанася върху контурна карта изучените реки и езера.		Сравнява реките Дунав и Волга и езерата Ладожко и Женевско.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
		Природни зони	Нови знания	Характеризира природните зони и планинската област в Европа. Изразява мнение за необходимостта от опазване на природата на континента.	канелени почви, планинско-ливадни почви	Работа с различни източници на информация.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
4	3	Население	Нови знания	Характеризира населението на Европа (брой, разпределение, расов и религиозен състав, езикови групи, бит и култура). Дава примери за типични проблеми на населението – застаряване, миграции. Дава примери за търпимост и взаимно уважение между етносите и религиите.	източно православиe, католицизъм, протестанство	Четене на диаграми, работа с атлас.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
		Политическа карта	Нови знания	Описва съвременната политическа карта на Европа. Групира страни в Европа по географско положение, площ, брой на населението и форма на управление.		Работа с тематична карта, текст и изobraжения.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
		Стопанство	Нови знания	Характеризира съвременното стопанство и териториалното разпределение на основни стопански дейности в Европа.		Работа с тематична карта, текст и изobraжения.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
5	4	Страни в Северна Европа. Страни в Западна Европа	Нови знания	Групира страни по териториален признак: страни в Северна, Западна, Средна, Южна и Източна Европа. Характеризира страните Швеция, Великобритания, Франция по правило.		Работа с изobraжения на страни и контурна карта.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час

1	2	3	4	5	6	7	8
6	4	Страни в Средна Европа. Страни в Южна Европа. Страни в Източна Европа	Нови знания	Групира страни по териториален признак: страни в Северна, Западна, Средна, Южна и Източна Европа. Характеризира страните Франция, Германия, Италия и Русия по правило.		Работа с изображения на страни и контурна карта.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
ГЕОГРАФИЯ НА БАЛКАНСКИЯ ПОЛУОСТРОВ							
7	5	Географско положение, граници, брегова линия на Балканския полуостров	Нови знания	Определя географското положение, големината и границите на Балканския полуостров. Описва бреговете по карта. Оценява значението на географското положение и бреговете за стопанското развитие на полуострова. Нанася върху контурна карта названията на бреговите форми: Адриатическо море, Егейско море и Йонийско море, полуостровите Пелопонес, Халкидически, Истрия и Атон, Коринтски провлак (канал), остров Евбея, Солунски залив и Триестки залив, река Сава.		Сравнява географското положение на Балканския полуостров с това на Пиренейския и Апенинския полуостров.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
8	5	Природа на Балканския полуостров	Нови знания	Характеризира природата на Балканския полуостров по карта. Оценява природата на полуострова като условие за живот и фактор за стопанска дейност. Нанася върху контурна карта названията на изuchtenите форми на релефа (Динарски планини, Пинд, Олимп, Македоно-Тракийски масив, Беломорска низина, Охридско езеро и Шкодренско езеро, реките Вардар и Морава).		Работа с атлас и контурна карта.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
9	6	Население, политическа карта и стопанство на Балканския полуостров	Нови знания	Характеризира населението, съвременната политическа карта и съвременното стопанство на Балканския полуостров. Обяснява териториалното разпределение на основни стопански дейности.		Работа с географски карти, диаграми, таблици.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
10	6	Балкански страни	Нови знания	Сравнява страните на Балканския полуостров по площ и по брой на населението. Характеризира страните Румъния, Сърбия, Македония и Гърция по правило..		Работа с текст, сравняване на страни по избор.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час

1	2	3	4	5	6	7	8
ГЕОГРАФИЯ НА БЪЛГАРИЯ							
11	7	Географско положение, граници и големина	Нови знания	<p>Определя географското положение, големината и границите на България.</p> <p>Нанася върху контурна карта названията на изучените крайни точки и ГКПП (Русе, Видин, Калотина, Кулата, Капитан Андреево, Гюешево).</p>	кръстопътно географско положение	Нанася върху контурна карта названията на крайните точки и ГКПП.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
12	7	Релеф и полезни изкопаеми	Нови знания	<p>Характеризира главните черти на релефа.</p> <p>Познава типичните полезни изкопаеми и тяхното териториално разпределение.</p> <p>Оценява релефа и полезните изкопаеми като условия за живот и фактор за стопанска дейност.</p>		Работа с профил на релефа, съставяне на таблици.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
13	8	Климат и води	Нови знания	<p>Характеризира факторите, които влияят върху елементите и климатичните области в България.</p> <p>Характеризира водите: главен вододел, отточни области, реки (Искър, Янтра, Марица, Камчия, Струма, Места, Тунджа, Арда) и езера (Сребърна, Варненско, Бургаско).</p> <p>Оценява климата и водите като условие за живот и фактор за стопанска дейност.</p>	преходно-континентална, континентално-средиземноморска, черноморска климатична област	Работа с карта на климата и климатограми.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
14	8	Почви, растителност и животински свят. Опазване на природната среда в България	Нови знания	<p>Прави обща характеристика на почвите, растителността и животинския свят.</p> <p>Оценява почвите и растителността като фактор за стопанска дейност</p>		Работа с географска карта и съставяне на таблица.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
		Дунавска равнина	Нови знания	<p>Характеризира Дунавската равнина по: географско положение и обхват, релеф, полезни изкопаеми, климат, води, почви, растителност и животински свят.</p> <p>Оценява значението на природните ресурси на областта.</p> <p>Посочва основни екологични проблеми.</p>	природни области, резерват „Сребърна“	Описание на природно географска област по различни източници.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час

1	2	3	4	5	6	7	8
15	9	Старопланинска област	Нови знания	<p>Характеризира Старопланинската област по: географско положение и обхват, релеф, полезни изкопаеми, климат, води, почви, растителност и животински свят.</p> <p>Оценява значението на природните ресурси на областта.</p> <p>Посочва основни екологични проблеми.</p>	Национален парк „Централен Балкан“	Описание на природогеографска област по правило с помощта на текста.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
		Краищенско-Средногорска област	Нови знания	<p>Характеризира Краищенско-Средногорската област по: географско положение и обхват, релеф, полезни изкопаеми, климат, води, почви, растителност и животински свят.</p> <p>Оценява значението на природните ресурси на областта.</p> <p>Посочва основни екологични проблеми.</p>		Работа с географска карта, текст и изображения.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
16	10	Тракийско-Странджанска област	Нови знания	<p>Характеризира Тракийско-Странджанската област по: географско положение и обхват, релеф, полезни изкопаеми, климат, води, почви, растителност и животински свят.</p> <p>Оценява значението на природните ресурси на областта.</p> <p>Посочва основни екологични проблеми.</p>		Работа с географска карта, текст и изображения.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
		Рило-Родопска област	Нови знания	<p>Характеризира Рило-Родопската област по: географско положение и обхват, релеф, полезни изкопаеми, климат, води, почви, растителност и животински свят.</p> <p>Оценява значението на природните ресурси на областта.</p> <p>Посочва основни екологични проблеми.</p>	Национален парк „Рила“, Национален парк „Пирин“	Работа с географска карта, текст и изображения.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
		Българско черноморско крайбрежие	Нови знания	<p>Характеризира Българското черноморско крайбрежие по: географско положение и обхват, релеф, полезни изкопаеми, климат, води, почви, растителност и животински свят.</p> <p>Оценява значението на природните ресурси на областта.</p> <p>Посочва основни екологични проблеми.</p>		Работа с географска карта, текст и изображения.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час

1	17	3	4	5	6	7	8
	11	Население и селища в България	Нови знания	Характеризира населението на България по брой, разпределение, състав, градско и селско население. Описва видовете селища в България. Дава примери за типични проблеми на населението и селищата в България (застаряване, обезлюдяване, транспортни, екологични).		Работа с текст и диаграми. Сравняване на градовете и селата.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
	12	Държавно устройство и административно-териториално деление на България	Нови знания	Познава държавното устройство и видовете власти в България. Назовава административно-териториалните единици в България.	съдебна, законодателна, изпълнителна административна област, община, кметство	Описва държавното устройство и видовете власти в България по текст и карта.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
		Стопанство на България	Нови знания	Познава основните етапи от развитието на стопанството на България. Обяснява влиянието на природните и обществени фактори за развитие на стопанството на България. Характеризира съвременното стопанство по основни дейности.		Работа с текст и диаграми. Сравняване на етапите в стопанското развитие.	Оценка от изпълнението на учебните задачи в час
18	12	Годишен контрол				Писмен тест – диалогично оценяване.	Оценки от контролни работи.